

González i Guerra, els àrbitres que vingueren del sud

/ Anna Torralva

Quan el PSOE cabia en un taxi

Fa deu anys no hi havia més PSOE a València que l'integrat per mitja dotzena de radicals trotskistes, coneguts com «els bombers» —de bomba—. Aleshores, l'insignificant escamot començà a escampar la discòrdia, quan no van voler acceptar nou futurs aspirants, els quals havien acusat de demòcrata-cristians. «Isidoro» González Márquez va venir per primera vegada a València, com a secretari general, per posar ordre en les seues esquistades files.

Eren les vuit del matí del darrer diumenge de novembre de 1974 quan un Simca 1.100, de color blau, aparcava davant de la porta del col·legi dels Jesuïtes de la Gran Via de Ferran el Catòlic. Del petit automòbil van baixar dos dirigents polítics, Isidoro González Márquez i el seu braç esquerre, Alfonso Guerra.

Un grup de joves comandat per Josep Lluís Albinyana havien esperat neguitosament aquest moment històric, la primera

assemblea constituent del PSOE a València, però es van sorprendre quan van veure que, d'això, res, i que els nouvinguts venien a prestar suport a un altre grup obrerista que també volia formar el nucli del PSOE, integrat per mitja dotzena de persones —tres homes i les dones respectives— coneguts entre els comunistes com *els bombers* —de bomba— per un caràcter radical abrivat.

La història del PSOE valencià, inexistent encara, havia començat a fer els primers malabarismes feia dos anys, en 1972, quan va

arribar Lozoya l'emigrant, fill d'un antic socialista, decidit a promoure un PSOE a l'esquerra del PCE. Ràpidament, s'hi suma la dona del mateix Lozoya i s'hi incorpora, també, un altre obrerista-socialista anomenat el peruà, amb la seua companya.

Ningú a València (Vicent Ventura i altres socialistes nacionalistes) no es pensava que allò seria l'embrió del PSOE, però sí que començaven a saber-ho Lledó —que va rebutjar la proposta d'incorporar-s'hi— Juan Borrás i Conca. L'escamot dels quatre aconseguix que hi entre l'únic obrer, denominat Bartolo, i paral·lelament s'hi sumen també Ricardo Garrido i la seua muller, tots dos lambertistes de la IV Internacional.

Els dos membres de l'estafeta

«Tots ells connecten amb mi —comenta Josep Lluís Albinana—, perquè jo estava molt ben relacionat amb Peces Barba,

Paco Bustelo i Fernando i Enrique Múgica, i m'inviten a formar part d'aquest grup, que, a Madrid, no era reconegut com a organització, sinó com a contactes. Tant Juan Borrás com jo som identificats per la nostra capacitat telefònica (estafeta) amb la direcció.»

L'activitat del petit grup —format ja per set persones— no es lligava encara a les sigles del PSOE, però ells havien començat a engegar el motor com a nucli del que esdevindria el partit més votat de 1982.

Albinyana també era un satèl·lit a la caça del bolet —segons ens comenta ell mateix—, però s'ho va fer de dur i exigent. «Hi havia un problema polític greu que condicionava la meua entrada, perquè el PSOE estava en contra de les plataformes unitàries, i la seua posició pel que fa a les autonomies era una incògnita. Inclús van venir a València Gregorio i Bustelo per convèncer-me a mit-

jan 1974, però jo vaig supeditar la meua entrada a la definició del partit en aquests dos aspectes. Tampoc no vaig acceptar d'anar a Suresnes, perquè, per a mi, calia que el PSOE es definís.»

Van inflar les xifres de militants

En aquest Congrés, segons documents de la mateixa organització del PSOE, que ara ja no controla, s'afirma que el partit tenia 20 afiliats a València i a Alacant 200, xifres totalment inexactes i inflades. El nombre total de militants que el PSOE esgrimeix a Suresnes, fa deu anys, dins de l'estat era de 2.548, més uns altres 1.041, en l'exili.

Però tornem al batibull que es va coure a València. Mentre Albinyana, Borrás i Cuenca entraven en contacte amb Madrid per celebrar l'assemblea constituent del PSOE del país, els bombers han manifes-

tat ja rebuig i desconfiança envers el primer i els possibles candidats procedents de les files de la Unió Democràtica del País Valencià, pel seu caràcter demòcrata-cristià, antagònic a les propostes marxistes-leninistes que ells intentaven mantenir.

I va arribar el gran dia, mentre els uns es pensaven que es constituïria la cèl·lula mare del PSOE, els altres mantenien la negativa a construir un PSOE social-demòcrata. Aleshores hi arriben Felipe —Isidoro— i Alfonso a fumar la pipa de la pau, en la ciutat on un grup tan petit produïa tants embolics i tantes confusions.

Casulles per a tothom

Els dos representants polítics hagueren de presentar-se davant els futurs aspirants, perquè molts no sabien identificar qui era Felipe ni qui era Alfonso. Aquest grup de candidats esperava que Isidoro alçàs la bandera de la treva i que amb la definició de l'estendard arribàs el bateig. Feia fred aquell matí de diumenge. Els candidats de les dues opcions es van dirigir, amb els dirigents, a una de les aules del col·legi, que prèviament els havia cedit el rector dels jesuïtes, avui provincial d'Aragó, Eduardo Serón, el qual va comentar, com a estratègia defensiva i en to de broma, que havia preparat una pila de casulles per tal que els assistents poguessen disfressar-se si s'hi presentava la poli.

Els aspirants de la secció d'Albinyana que van acudir a aquella primera reunió van ser Manuel del Hierro, Ferran Vidal, Fèlix López de Medraza, Joaquín Azagra, Jaume Castells, Salvador Aguilar, Francisco Conca i Vicente Luis Montes.

Per l'altra facció radical, que liderava Lozoya, hi havia, a més de la seua companya, el peruà i la seua dona, Ricardo Garrido i la seua esposa, i l'obrer Bartolo.

La divisió d'opinions havia estat tan forta que cap dels aspirants no havia pogut veure la seua candidatura avalada per dos dels bombers, condició indispensable, en 1974, perquè augmentassen les files

comprovar que Felipe i Guerra no eren tan sagaços com ells esperaven ni tan polítics com els pertocava per la condició del càrrec.

El discurs de Felipe va ser considerat vacu i, mentre el secretari general

bombers, i Josep Lluís Albinyana, Jaume Castells i Vicente Montes van decidir d'abandonar l'aula, enmig de l'enorme decepció de veure's ignorats i vençuts:

«No sé com van quedar

ció va ser massa expeditiu —ens conta Albinyana—; va venir Enrique Múgica unes setmanes després per expulsar Lozoya i els altres bombers, i a mi em va fer passar el tràngol perquè em tocà acompanyar-lo per a solucionar el problema».

El bateig dels filipistes

En aquell moment, Albinyana encara flirtejava amb la seua entrada al PS-

«Guerra es mostrà com un dirigent de gran agressivitat»

Jaume Castells (dreta) i Ferran Vidal, dos dels primers apòstols

/ Arxiu

de l'esquifit PSOE. En aquest tira-i-amolla, Albinyana va utilitzar la via de Gregorio Peces Barba perquè aquest li ajudàs a programar la visita d'Isidoro-Felipe, i, així, promoure la creació d'una nova cèl·lula socialista.

Guerra va fer la guerra

I començà la festa. A mesura avançaven els *speeches* dels dos dirigents, els nostres xics —els qui els bombers denominaven demòcrata-cristians—, que esperaven esdevenir la flor i nata del socialisme valencià, feien aigua en un mar immens de decepció, en

es perdia entre les seues exposicions, Alfons Guerra va donar el do de pit quan va començar a mostrar-se com un dirigent de gran agressivitat i autoritarisme —a partir d'aquell moment, alguns candidats, quan es referien a ell, deien «aquest fill de puta»— i, damunt, per a arredonir-ho, demostrava una ignorància fora mida de la situació política valenciana, vaticinant que Vicent Ventura ingressaria en les files del PSOE.

A les onze del matí, els dos representants del partit ja havien decidit prestar el seu suport al grup dels

en l'assemble, però nosaltres ens en vam anar —assenyala Albinyana—, perquè no hi havíem anat a allò. Ens havien dit que l'acte seria una assemblea constituent, i, d'això, res. Després, a les cinc de la vesprada, em van cridar des de la Telefònica Felipe i Alfonso, perquè volien parlar amb mi. Quan me'n vaig anar de l'assemblea, es van adonar que sense mi no hi havia cap interlocutor, i ho dic sense cap petulància. Quan em van repescar, més tard, es van comprometre amb mi a liquidar la qüestió.

«El mètode de liquida-

PV, malgrat que ja havia decidit amb Múgica la segona celebració per a una assemblea constituent, que es va celebrar a mitjan gener de 1975, a la qual van assistir Felipe González i Nicolás Redondo. Després d'un dinar en Casa Balaguer, els nostres amics se'n anaren a una barraca d'Alboraia, on es produiria el naixement del PSOE, que s'havia mostrat tan trencadís a València.

Josep Lluís Albinyana va ser nomenat membre del Comitè Federal, perquè en aquells moments ja havia dut a terme una gran

activitat, contactant amb tots els sectors progressistes de la societat valenciana, fonamentalment els assentats en professions liberals, els quals volia incloure en les llistes del PSOE.

Els bastions de confiança d'Albinyana eren, fa nou anys, Ferran Vidal, que posteriorment, en 1978, va ser conseller de l'Interior, i Jaume Castells, el qual s'encarregaria d'escampar la idea del PSOE per pobles i comarques, a més de treballar fervorosament per crear una bona fibra social de classe obrera, com a secretari d'UGT. Ricardo Garrido es salvà d'aquella expeditiva liquidació, i es quedà com a secretari general de la UGT.

L'objectiu d'Albinyana

Josep Lluís Albinyana no somniava ser president

/ Arxiu

era recuperar «allò de la memòria col·lectiva, com també el prototipus d'antic militant socialista tipus Manuel Ardid, que era el més antic».

Després de constituir-se el PSOE, el grup de *filipistes* va entrar en contacte amb els històrics, que s'entestaven a defensar la marca i les sigles del PSOE, i per a trempar-los i acabar amb la possible amenaça de reconstruir el PSOE històric, els nous socialistes van decidir de subscriure un document de disciplina en el XII i en el XIII Congrés, ja que els antics no reconeixien el de Suresnes. Mentrestant, Joan Lerma, procedent de la mateixa cèl·lula de Ricardo Garrido, s'acostava al PSOE en una maniobra aliena perquè el partit no perdés la condició d'obrer.

GRAN DICCIONARI INFANTIL CATALÀ

UNA EINA IMPRESCINDIBLE,
UN OBSEQUI ÚTIL

Una obra per a tenir noves idees, clares i precises, sobre peculiars aspectes del saber i de la cultura

Presentat per
Salvador Espriu

Carrer de Sagunt, 3.
Tel. 347 19 04. València 46009

4 volums (235 x 255)
880 pàgines
2.000 entrades
2.000 il·lustracions a tot color
Encuadernats en guaflex especial

Nom
Adreça
Població C. Postal
Telèfon Ofici

